

Handläggare: Nicolas Heyum
Telefon: 076 12 27 457

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2012-08-28 p 17

Motion (2012:17) om krav på ändrade byggregler så att energieffektivitet både mäts i tillförd energi och hur energin till fastigheten produceras

Remiss från Stadsbyggnads- och idrottsroteln, KS 315-565/2012

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Jan Valeskog (S) har väckt bilagda motion (2012:17). Den har remitterats till Stadsbyggnadsnämnden, Exploateringsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stadsledningskontoret. Remisstiden sträcker sig till 21 september 2012.

I motionen föreslås att:

- 1) Att staden, i enlighet med tidigare praxis, fortsätter att bedöma den totala energianvändningen i nybyggda bostäder, inte bara tillförd energi till fastigheten.
- 2) Att staden till regeringen kräver att Boverket ändrar sina regler så att även produktionsformen av energi till nybyggda fastigheter värderas i byggreglerna.

Miljöförvaltningen konstaterar att staden tillämpar krav både avseende energiprestanda på byggnaden och hur mycket energi som får användas till uppvärmning. Dessutom tillämpas en viktning av el som används till uppvärmning med en faktor två för att teknikneutralitet ska föreligga.

I praktiken ansluts många fler fastigheter till fjärrvärme än som tillämpar värmepumpslösningar.

I sin bedömning av miljöbelastningen från olika energislag, stödjer sig förvaltningen på vad Energimyndigheten anser och vad Miljööverdomstolen beslutat. Det innebär att det inte i allmänhet går att avgöra om fjärrvärme är mindre miljöbelastande än värmepumpar, utan beror på från fall till fall.

Bakgrund

Jan Valeskog (S) har väckt bilagd motion (2012:17). Den har remitterats till stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsledningskontoret. Remisstiden sträcker sig till 21 september 2012.

I motionen föreslås att:

- 1) Att staden, i enlighet med tidigare praxis, fortsätter att bedöma den totala energianvändningen i nybyggda bostäder, inte bara tillförd energi till fastigheten.
- 2) Att staden till regeringen kräver att Boverket ändrar sina regler så att även produktionsformen av energi till nybyggda fastigheter värderas i byggreglerna.

Motionären anser att Boverket har infört nya regler för att mäta energieffektivisering för nybyggda hus som innebär att fjärrvärme som uppvärmningsform straffas, vilket är olyckligt för en så miljövänlig uppvärmningsform. De nya reglerna bidrar till kortsiktiga lösningar som leder till ökad elanvändning.

Vidare anser motionären att Boverket i sina regler bortser från hur energin produceras och enbart ser till mängden tillförd energi.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Vid ansökan om nybyggnation av byggnad ställer staden krav på byggnadens energiprestanda utifrån boverkets byggregler, BBR samt utifrån energikrav och beräkningsföreskrifter antagna av exploateringsnämnden i juni 2012.

I Boverkets byggregler, BBR, finns krav på en byggnads energiprestanda med angivande av krav på värmegenomgångskoefficient, d.v.s. hur mycket värme som får läcka genom väggar, fönster, tak m.m. eller med andra ord hur energieffektiv en byggnad ska vara. Dessutom anges ett energikrav som i klimatzon III (Stockholm) för närvarande är 55 kWh/m² för eluppvärmda bostäder och 90 kWh/m² för bostäder med annan uppvärmningsform.

Exploateringsnämnden tillämpar förutom BBR stadens egna krav på energianvändning vid nybyggnation. I miljöprogrammet för 2012-2015 anges en högsta energianvändning på 55 kWh per m² och år för allt byggande på stadens mark, vilket ska verifieras två år efter att byggnaden står klar. Dessutom har Exploateringsnämnden nyligen infört att verifieringen ska ske enligt det landsövergripande Svebyprogrammets riktlinjer (www.sveby.org). Sveby står för standardisering och verifiering av energiprestanda i byggnader. I Svebyprogrammet anges riktlinjer för hur energiprestanda hos en byggnad ska beräknas.

Om el används till uppvärmning (som med bergvärme) tillämpar Exploateringsnämnden även miljöprogrammets regel att el har en viktningsfaktor på två. Detta innebär att mängden el till uppvärmning i byggnaden multipliceras med två, eller i praktiken att bara hälften så mycket elenergi får användas jämfört med andra energislag. Bakgrunden till val av faktor är dels Boverkets tidigare krav på att elvärmda hus fick använda 55 kWh per m² och hus som värms med annan energikälla fick använda 110 kWh per m², dvs en faktor 2. Vid upprättandet av Miljöprogrammet och kravställning för Norra Djurgårdsstaden analyserades frågan. En faktor 2 medger teknikneutrala alternativ av uppvärmningslösningar och där hänsyn tas till energikvalitet.

I praktiken kan förvaltningen konstatera att i exempelvis Norra Djurgårdsstadens första etapper uppförs ett femtontal byggnader, varav en har en geoenergilösning utan anslutning till fjärrvärmenätet och övriga fastigheter ansluts till fjärrvärme. Om detta ger en fingervisning om framtida proportioner förverkligas inte motionärens farhågor.

Av ovanstående framgår att staden, även fortsättningsvis, ser både till den tillförda energin till fastigheten och skiljer på kraven för elvärmda och fjärrvärmda byggnader. Motionärens första förslag är således redan tillgodosett.

Förvaltningen konstaterar att Boverket i sina regleringsbrev inte ska ta hänsyn till hur energin produceras, de ska endast se till byggnaders energieffektivitet som sådana. Däremot skiljer sig Boverkets nybyggnadskrav på elvärmda hus och hus som uppvärms av fjärrvärme. Kraven på bostäder i vår klimatzon kräver en energiåtgång på högst 90 kWh/kvadratmeter Atemp. För elvärmda hus är motsvarande nivå 55 Kwh/kvadratmeter A-temp.

Som en upplysning kan också noteras att EU har ställt krav på att en primärenergiindikator ska införas som kompletterande information om byggnaders energiprestanda dvs vid energideklarationer. Primärenergi är ett mått på hela kedjan från utvinning av energi till det slutliga användandet. Då det saknas standard för primärenergifaktorer i Sverige har SIS därför under våren 2012 startat ett arbete för att jobba med frågan. Arbetet beräknas ta några år att utföra.

Den 30 mars 2009 avgjorde Miljööverdomstolen i ett mål, MÖD 2009:7, att en kommunal nämnd inte hade rätt att förbjuda en person att installera en bergvärmearläggning med motiveringen att anslutning till fjärrvärme var ett bättre alternativ från miljösynpunkt samt att merkostnaden inte var oskälig.

Miljööverdomstolen fann att det inte entydigt kunde sägas om fjärrvärme eller bergvärme var bästa teknik. Man fann vidare att både fjärrvärme och bergvärme normalt torde uppfylla de hänsynskrav som enligt 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken är rimliga att ställa.

Domstolen stödde sig bl.a. på Energimyndigheten, som ansåg att både fjärrvärme och bergvärme kan vara bra uppvärmningsalternativ ur miljöhänseende. De är resurseffektiva och ger ofta upphov till låga utsläpp, speciellt om fjärrvärmens produceras med i huvudsak förnybar energi och bergvärmepumpen har en hög värmefaktor (verkningsgrad) samt elen är förnybart producerad. Att avgöra huruvida fjärrvärme är bättre än bergvärme är svårt därför att det beror av anläggning och av vilken energikälla som används.

Sammantaget är därför Energimyndighetens bedömning att det inte entydigt kan sägas om fjärrvärme eller bergvärme kan anses vara bästa möjliga teknik med hänsyn till den sammantagna miljöpåverkan. Miljöförvaltningen delar Energimyndighetens ståndpunkt för såväl stadens fastigheter som för det privata

beståndet. Det skulle dessutom te sig stötande att kräva att privata fastighetsägare obligatoriskt skall ansluta sig till fjärrvärme som i praktiken utgör ett lokalt monopol och där staden är delägare i fjärrvärmebolaget.

Miljöförvaltningen konstaterar att Boverkets nybyggnadsregler skiljer redan idag på produktionsformen av energin och ser, liksom Energimyndigheten att både fjärrvärme och bergvärme kan vara bra uppvärmningsalternativ ur miljöhänsyn. Förvaltningen avstyrker därför motionärens förslag om att Boverket ändrar sina regler i detta avseende.

SLUT.

Bilagor

1. Motion av Jan Valeskog (S) om krav på ändrade byggregler